Przedpłata wraz z przesełką pocztową wynosi 5 zł. a. w. rocznie.

ZWIĄZEK.

REDAKCYA i Administracya we Lwowie przy placu Maryackim l. 9.

Pismo tygodniowe.

Organ Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych wychodzi co Poniedziałek w objętości pół arkusza.

Nr. 5. Poniedziałek, dnia 3. Marca 1879. VI. rocznik.

Kasa pożyczkowa przemysłowców warszawskich.

Ogólne zebranie Reprezentantów Kasy pożyczkowéj przemysłowców warszawskich dnia 17. lutego przekonało się wymownie o świetnym rozwoju jednéj z najużyteczniejszych, a dzisiaj już i najszerzéj rozpościerających swoją działalność instytucyi warszawskich.

Działalność ta, wzrastając potężnie z każdym rokiem, jak to wybitnie zaznaczył prezes Kasy i zebrania p. Lud. Spisss, rozwinie się jeszcze o wiele niebawem, z otworzeniem (w myśl dawnego wniosku p. Al. Makowieckiego) oddziałów pomocniczych kasy, w rozmaitych miejscowościach Warszawy, dla udzielenia drobnych pożyczek, najdrobniejszemu przemysłowi.

W ubiegłym roku operacye kasy i ich rezultaty przedstawiają wyraźnie następujące cyfry:

Liczba uczestników.

Dnia 1. stycznia 1878. r. było uczestników . . .	5.456
W ciągu roku przybyło	840
Razem . . .	6.296
W ciągu 1878. r. wystąpiło uczestników	837
Przeto liczba uczestników w d. 1. stycznia 1879. r.	5.459

Wkłady partycypujące w dywidendzie za 1878. r.

	Rub. i kp.
Z końcem 1877. r. udziały posiadane w kasie przez uczestników wynosiły	263.831·32
Z tych podniesiono w ciągu r. 1878. . .	32.764·76
Przeto pozostało wkładów mających prawo do dywidendy za 1878. r.	231.066·56
Po strąceniu końcówek kopiejkowych . . .	3·56
Ostatecznie partycypować będzie w dywidendzie	231.063·—

Żądania pożyczek w 1878. r.

Pożyczek zażądano w ciągu 1878. r. na sumę	3,080.287·36
Z takowych odmówiono na	418.119·94
Przyznano zaś przez Komitet	2,662.176·42
A że pozostało z pożyczek przyznanych jeszcze w 1877. roku	31.052·43
Przeto w ogóle przyznanych do podniesienia było w ciągu r. 1878. na sumę . .	2,693.228·85
Z téj sumy podniesiono w ciągu 1878. r. . .	2,657.638·56

Pożyczki udzielone w ciągu roku 1878. pod względem ewikcyi rozkładają się na następujące kategorye:

a)	zabezpieczone wkładami	22.928·—
b)	zabezpieczone kapitałami, posiadanemi w kasie na lokacyi procentowéj	14.915·—
c)	na zastaw papierów publicznych . . .	61.300·—
d)	na weksle poparte ewikcyą hipoteczną .	253.962·21
e)	na przekazy towarowe czyli t. z. Nachnahme	553.461·72
f)	na sola weksle solidarnie poręczone przez dwie osoby	707.534·—
g)	na weksle eskontowane, opatrzone indosami uczestników	1,043.537.63

Pożyczki w ciągu roku 1878. pod względem wysokości, były udzielane w następujących ilościach:

Do	wysokości		50	rs.	pożyczek	755
od	51	do	100	„	„	293
„	101	„	200	„	„	341
„	201	„	500	„	„	866
„	501	„	1.000	„	„	982
„	1.001	„	2.000	„	„	209
„	2.001	„	4.000	„	„	357
		nad	4.000	„	„	57

Ogólna suma funduszów w rękach i zawiadywaniu kasy w r. 1878. po dzień 31. grudnia 1878. r. pozostających, wynosiła 1,494.689·04 i składała się z następujących pozycyi:

a)	z gotowizny w kasie	57.340·95
b)	z weksli dłużników nie mniéj jak dwoma podpisami opatrzonych, oraz hipotecznych ubezpieczeń	1,019.617·60
c)	z papiérów procentowych własnych, t. j. 5% list. zast. Tow. kr. ziem. 35.224·98 5% „ „ Tow. kr. m. War. 43.123·31½ 4% „ Likw. . . . . . 9.396·47½ 5% Pożyczki Wsch. z 1877. r. 11.550·— ogółem 110.200 rs. nomin. wartości, za które zapłacono	99.294·77
d)	z udziału Kasy Pożyczkowéj w Warszawskiém Tow. wzajemnego kredytu . . .	3.000·—
e)	w Banku Polskim na rachunku przekazow.	61.542·16
f)	w zaliczeniach bezprocentowych . .	352·—
g)	w należnościach do pobrania	4.322·86
h)	w depozytach (osób obcych)	136.891·18
i)	w wartości ruchomości biurowych . .	2.127·—
	Razem . . .	1,384.489·04

Z tej sumy strąca się:

a) Dla wierzycieli, którzy złożyli swoje kapitały na proc. za 3 mies. wypowiedzeniem	700.232·19
b) Dla wierzycieli, którzy złożyli swoje kapit. w kasie na proc. za 15-dniowém wypowiedz.	113.481·—
c) różnym za należności zaległe	43.705·14
d) za procenty pobrane w 1878. r., a odnoszące się do 1879. r.	3.981·37
e) Bankowi Polskiemu z rach. otwar. kredytu	19.325·32
f) Tow. Kredytowemu m. Warszawy „	5.056·25
g) Depozyty obce do zwrotu	136 891·18
Razem . . .	1,022.672·45
Pozostaje zatém, jako wyłączna własność Kasy pożyczkowéj na dniu 1. stycznia 1879 r.	361.816·59
a mianowicie:	
Wkłady uczestników Kasy pożyczkowéj . .	270.112·76
Kapitał zasobowy	46.897·74
Fundusz na pokrycie nieprzewidzianych strat	6.722·68
Zysk osiągnięty z obrotów Kasy w r. 1878.	38.083·41

Po zagajeniu posiedzenia i powołaniu na asesorów pp. Rudzkiego Konst. i Szpadkowskiego Telesf., a na sekretarza, adwokata Józ. Kirszrota, pan Al. Temler, kontrolor kasy, odczytał sprawozdanie rachunkowe za rok 1878. i raport delegacyi rewizyjnéj, z których powyższe wybiéramy cyfry, a następnie uwagi rzeczonéj delegacyi nad działaniami komitetu.

Ponieważ wykaz ten, streszcza całą działalność Kasy, a sprawozdanie bez dyskusyi przyjętém zostało, ograniczymy się tu zatém, do przytoczenia uwag delegacyi (podpisanych przez pp. Al. Łapińskiego i Ed. Heringa), jako najżywotniejszego dla uczestników Kasy przedmiotu, a po za niemi zaznaczamy odpowiedź komitetu, lub orzeczenie grona reprezentantów.

Delegacya najpiérw wyraziła uznanie, że przyjęta przez komitet zasada, zapisywania zysków z wylosowanych papierów publicznych, oraz opłat wpisowych od uczestników nowo przystępujących wprost na kapitał zasobowy żelazny, powiększyła sumę tego kapitału z 38.457 r. na 46.897 i dopisywanie tych sum w przyszłości wprost na kapitał zasobowy żelazny, przyczyniać się będzie do wzmocnienia solidarności instytucyi i do utrzymania zaufania.

Z drugiéj jednak strony poczytywała sobie za obowiązek zwrócić uwagę komitetu, że umieszczenie kapitału 220.000 rubli na hipoteki domów i budynki przemysłowe, jest ubezwładnieniem kapitału na czas dłuższy, gdyż jakkolwiek wierzytelności te, poparte są wekslami dłużników, weksle te uważane tylko być mogą jako weksle kaucyjne i ciągle są odnawiane; a jeśli odzyskanie funduszów lokowanych na nieruchomościach mieszkalnych w czasach anormalnych będzie bardzo utrudnioném, to o ileż jeszcze trudniejszém być może odzyskanie funduszów, lokowanych na budynkach fabrycznych, przemysłowych, których rzeczywista wartość, jest tak zawisłą od powodzenia w przemyśle budowlanym?

Ściągnięcie tych funduszów mogłoby tu być połączone z dużemi kosztami i wymagać długiego czasu. Na ewentualności tego rodzaju, zdaniem delegacyi, instytucya Kasy nie powinnaby się narażać.

Ale uwaga ta upadła, z objaśnieniem p. Aleksandra Temlera, iż Kasa udziela te pożyczki w takiéj tylko wysokości, aby cała wierzytelność Kasy mieściła się w piérwszéj połowie wartości.

Daléj delegacya zaznacza, że badając dokumenty w portfelu znajdujące się, dostrzegła, iż komitet przy udzielaniu pożyczek, popartych solidarném poręczeniem dwóch nieuczestników, uwzględnia więcéj odpowiedzialność poręczycieli, jak właściwego pożyczającego dłużnika. Tego rodzaju zapatrywanie, może się stać powodem procesów, gdyż poręczyciele, jakkolwiek solidarni, wtedy dopiéro decydują się do zapłacenia za poręczonego, gdy wszelkie środki procesowe przeciw samym dłużnikom są wyczerpane i tym znowu sposobem, znaczniejsze kapitały unieruchomiają się i wolno odzyskują.

W odpowiedzi na ten zarzut, kontrolor oznajmił, iż komitet bynajmniéj nie kieruje się podobną zasadą, lecz rzeczywiście wypłacalnością samego dłużnika, bacząc nawet bardzo na jego opinią i zwyczaje i nieraz odmówił nawet pożyczki z tego względu, pomimo całéj pewności, jaką miał w osobie wprowadzonego zapewne w błąd poręczyciela. Wspomniał téż przytém nawiasem, że zdarza się téż niekiedy, iż poręczający uproszony, nie umie odmówić pożyczającemu podpisu, lecz spieszy zawiadomić komitet, iż radby bardzo, żeby pożyczkę tę odmówiono... Z przeglądania więc samych podpisów, w portfelu kasy znajdujących się, nie można oczywiście pewnego wysnuwać wniosku. W dalszym ciągu opinii Delegacyi zaznaczamy uwagę, że skoro w skutek uchwały Ogólnego Zgromadzenia Reprezentantów z dnia 12. listopada 1877. r., z funduszu rezerwowego użyto na fundusz przezorności i pomocy dla urzędników sumę 3.705 r. 85 k, należy zatém obecnie z 38.083 r. 41 k. zysków do rozdziału, przenieść na kapitał rezerwowy, co najmniéj 4.000 rubli.

Ponieważ jednak, dzięki światłemu zarządowi instytucyi, straty te są zazwyczaj nader błahe, zgromadzenie reprezentantów, nachyliło się do zdania komitetu, iż 3.000 r. sr. są tu dostateczne.

Ale ważnym jest następujący motyw delegacyi, który komitet podzielił i zebranie wniosek zatwierdziło. Brzmiał on, jak następuje:

Że jakkolwiek kasa, zgodnie z ustawą, może udzielać pożyczki na wkłady uczestników i żądającym pożyczek nie odmawia, delegacya zwraca uwagę, czy nie byłoby właściwém, wysokość udzielać się mających pożyczek na wkłady, ograniczyć do połowy wysokości wkładu, raz dla tego, ażeby na klasę średnią w sposób ten moralnie wpłynąć na oswojenie się z myślą, iż

posiada jakikolwiek fundusik na nieprzewidziane wypadki, a powtóre z zasady czystéj oględności, gdyż w chwili możliwego ogólnego przesilenia finansowego, kapitał wkładowy 230.000 r. wynoszący, byłby zupełnie imaginacyjnym, gdyż pożyczkami został wyczerpany.

Wreszcie zaznaczamy ostatnią motywowaną uwagę delegacyi:

Lokacye kapitałów za 3 miesięczném wypowiedzeniem, doszły w roku zeszłym do wysokości 700.000 r., a za 15-dniowém wypowiedzeniem dosięgły do sumy 113.000 r., wtedy, gdy piérwsze w 1877 r. tylko cyfry 672.000 r., a drugie tylko 46.700 r. przedstawiały. Fakty te dowodzą zaufania, jakie budzi Kasa w sferach ludzi rozporządzających kapitałami, lecz z drugiéj strony, należałoby uwzględnić, iż w chwilach trudnych, wkłady mogą być wycofane, właściciele kapitałów lokacyjnych zażądają ich zwrotu, portfel więc przeszło milion rubli wynoszący przedstawia cyfrę blisko 5 razy wysokości wkładowego kapitału. Doświadczenie i oględność nakazują operacyą tylko do wysokości najwyżéj 3 razy wkładowego kapitału rozszérzać. Delegacya uważa zatém za właściwe, by obroty do takiéj tylko wysokości ograniczyć.

O ile normy téj należy się trzymać, pozostawili reprezentanci do uznania komitetu.

Jak zatém widzimy, delegacya rewizyjna sumiennie wywiązała się ze swego zadania, badając nietylko gorliwie, ale z całą bystrością stan instytucyi; to téż uznanie, które wyraziła w końcu swego raportu dla prezesa, członków komitetu, wszystkich współpracowników i całego składu biura, za wzorowy porządek, któremu instytucya pomyślność swoją zawdzięcza, jest takiéj wagi, że ogół reprezentantów tylko podzielić je może, nie mogąc nic do niego dorzucić.

Z kolei przystąpiono do wyboru ustępującego kontrolera, na którego wybrano ponownie p. Al. Temlera (38 gł.), i członków komitetu pp. St Kronenberga (29 gł.) i Ludwika Hildta (17 gł.).

Do komisyi rewizyjnéj wybrani zostali pp. Dejke (33 gł.), Łapiński Aleks. (30 gł.), Hering Ed. (27 gł.), Szlenkier K. (25 gł.) i Grabowski Jan (23 głosami).

Na członków zaś delegacyi, wybiérającéj na reprezentantów pp. Sulikowski Edw., Makowiecki Al., Zgliniecki, Brun S. H., Czajkowski, Falęcki, Gaszczyński, Jeger, Kirszrot Józ., Kijok, Lumprecht, Łapiński Al., Szlenkier, Szwede Lud. i Orgelbrand Maurycy.

Dywidenda wyniesie za rok przeszły 9%.

(Ekon. Warsz.)

Ruch stowarzyszeń.

Bank zaliczkowy „Nadzieja" w Delatynie od założenia swego aż do dnia 12. lutego b. r. rozciągał działalność swoją tylko na miasteczko Delatyn. Wyrwawszy członków swoich z rąk lichwiarzy, i mając dość wysokie fundusze własne, pozyskawszy zaufanie ogólne, — Bank ten poszedł za życzliwą radą Patronatu i uchwałą ogólnego zgromadzenia członków dnia 12. lutego b. r. rozciągnął swą działalność na cały okręg polityczny Nadwórna-Delatyn z tém wyraźném postanowieniem, że sprawy sporne należéć będą do kompetencyi sądu powiatowego w Delatynie.

Zważywszy, że stowarzyszenie delatyńskie należy do pierwszorzędnych pod względem prawidłowego prowadzenia interesów, że dyrekcya z poświęceniem oddaje się pracy około rozwoju téj dobroczynnéj kredytowéj instytucyi, mamy wszelką pewność, że polityczny powiat Nadwórny w krótkim stosunkowo czasie uwolnionym zostanie od grasującéj tam lichwy w sposób przestraszający.

Spółka handlowo-rolnicza w Stanisławowie. Dnia 23. stycznia b. r. odbyło się Walne Zgromadzenie spółki handlowo-rolniczéj w Stanisławowie. Ponieważ zakładanie takich spółek uważamy za nader ważne dla naszego kraju, a rozwój półroczny téj młodéj instytucyi rokuje jéj dobrą przyszłość, przeto podajemy czytelnikom ze sprawozdania Dyrekcyi téj spółki ważniejsze ustępy:

„Myśl utworzenia Spółki handlowo-rolniczéj na wzór w Tarnopolu istniejącéj, wyrobiła się w łonie oddziału stanisławowskiego Towarzystwa gospodarskiego za inicyatywą Patronatu Związku spółek zarobkowych i gospodarczych; z myślą tą, zanim piérwszy stanowczy krok przedsięwzięto, noszono się blisko dwa lata. W grudniu 1877. r. do zbadania stosunków i rozpoznania manipulacyi Spółki tarnopolskiéj, wyprawiono delegacyą na miejsce, która swoje sprawozdanie w styczniu 1878. r. przedłożyła w obec zgromadzonych panów obywateli ziemian, a ci wspólną wymianą myśli i zdań ułożyli statut, który pod dniem 24. czerwca 1878. r. do L. 7114. i 7869. został w c. k. Sądzie obwodowym, jako handlowym w Stanisławowie przyjęty, a spółka nasza pod firmą „Spółka handlowo-rolnicza w Stanisławowie z ograniczoną poręką" zarejestrowaną.

Z dniem 12. czerwca 1878. po ukonstytuowaniu się Rady nadzorczéj i Dyrekcyi, rozpoczęła Dyrekcya swoje działanie, mając przez prezesa Rady nadzorczéj złożonych od członków 2687 zł. 50 ct. do obrotu oddanych, z których to funduszów założono biuro, sprawiono potrzebne do tegoż utenzylia, ogłoszono cyrkularzami w kraju i za granicą o poczętych działaniach Spółki handlowo-rolniczéj w Stanisławowie; w skutek tych obiegowych ogłoszeń liczba członków wzmagała się stopniowo tak, że do końca grudnia 70 członków z udziałami deklarowanemi zł. 8.400 i na kapitał rezerwowy w zł. 350 liczymy, w zamian zaś z zagranicy na cyrkularze odebraliśmy przychylną odpowiedź i objawioną chęć zawiérania ze Spółką naszą stosunków handlowych i w tym celu do dziś dnia odbiéramy codziennie sprawozdania z targów w Wrocławiu, Berlinie, Szczecinie, Lipsku, Hamburgu i w Szwajcaryi, kantonu Romanshorn i Rorschach jak niemniéj dokładne objaśnienia co 14 dni o przebiegu ruchu handlowego, o oddziaływaniach

na stosunki handlu w Europie i tendencyach znamionujących widoki pomyślniejsze lub przeciwnie na przyszłość.

Ze sprawozdań z cennikami z zagranicy codziennie otrzymywanymi było zanadto widoczném, że handel nasz musi się tylko w kraju ograniczyć; ceny zagraniczne w kombinacyi kosztów eksportu i innych z eksportem połączonych wydatków przedstawiały cenę niższą, jaką na miejscu na potrzebę młynów Stanisławowskich osiągnąć było można, — stosunek ten zupełnego zastoju eksportowania produktów za granicę był dla rozwoju Spółki naszéj w I. półroczu istnienia swojego o tyle niekorzystnym, że z góry postanowionemu zadaniu, aby pójść z produktami wprost od producenta do konsument. i szukać najkorzystniejszego spieniężenia, — nieodpowiedzieliśmy; wszakże z powodów wyżéj nadmienionych było trudném odpowiedzieć, i na domiar innych, to jest za nadto wysokiéj opłaty frachtu kolejowego w stosunku do opłat na innych kolejach, — eksportujących produkta n. p. z Podwołoczysk i z tych powodów znaleźliśmy trudności wysłania produktów naszych za granicę.

W miesiącu sierpniu dla rozpoznania stosunków handlowych i zbadania tendencyi podaży,—jeden z Dyrektorów Spółki został wysłany do Wiednia na targ międzynarodowy; prezentowane na targu ziarno nasze znalazło ogólne uznanie pod względem ważności i jakości, lecz odwagi do zawiązania interesu brakowało zupełnie z powodu nieustalonych jeszcze cen i niepewnych konjunktur, dających kupcom również wątpliwą rękojmią rychłego zbytu towarów, gdy amerykańskie ziarno na portach Europy poczęto składać; zwracało to wszystkich domów handlowych uwagę na bardzo silną konkurencyą, prowadzącą do upadku cen w handlu zbożowym i rzeczywiście konkurencya ziarna amerykańskiego z europejskiém wywołała zastój w eksporcie. Ceny od 1. września do końca grudnia 1878. były ciągle chwiejnéj tendencyi, czasem tylko chwilowa podwyżka nieznacznéj wysokości łudziła producentów, że się zmierza w lepsze; tymczasem następne sprawozdania targowe wracały w stan dawniejszy i zastój trwał ciągły, nie bez oddziaływania również na ceny miejscowe, podług których młyny Stanisławowskie się stosowały.

Po bardzo licznéj wymianie korespondencyi z domami handlowymi za granicą i ciągle odbiéranych objaśnień o istniejących tamże cenach nie znaleziono widoków oddania naszych produktów na targi tamtejsze, aby osiągnięte ceny mogły tutejszomiejscowe nie tylko przewyższyć, lecz bodaj wyrównać; — po długiém daremném wyczekiwaniu, — nie zostawało nam nic innego, jak tylko produkta od Członków naszych w komisową sprzedaż nam powierzone, sprzedawać przeważnie na potrzebę młynów Stanisławowskich, nie spuszczając przy tém z uwagi konjunktur zagranicznych, któreby dać mogły możność eksportów, widoki te i do téj chwili zawodziły nasze oczekiwania.

Jak świadczy przyłączony na ostatku wykaz szczegółowy, oddali Członkowie Spółce do komisowéj sprzedaży: 12.980 korcy różnych ziemiopłodów wartości minimalnéj 78.560 zł.: z tego sprzedano 4.840 korcy za 31.578 zł. 83 ct., pozostało do przeprowadzenia komisowéj sprzedaży z końcem roku 1878. korcy 8.140 wartości 43.992 złr., a w zastosowaniu do jakości osiągnieto najwyższą cęnę n. p. za pszenicę za cetnar metryczny zł. 8·50, najniższą zł. 6·50; za żyto najwyższą zł. 5·30, najniższą zł. 4·65 loco Stanisławów, wyższe za zboże uzyskane ceny przypadają z miesiąca września i października, niższe z miesiąca listopada, w grudniu zaś, z powodu znacznego upadku cen niezawiérano żadnego interesu zostając w wyczekiwaniu możliwéj podwyżki w cenach — z tych to powodów komitenci nasi, którym termin danych zaliczek w miesiącu grudniu przez sprzedaż zboża w drodze komisowéj do zrealizowania zapadał, — uzyskali na dalsze termina prolongatę a tém samém podano sposobność wytrwania do czasu, w którymby korzystniejsze ceny osiągnąć można, i tém się tłumaczy pozostałość z końcem grudnia znacznéj ilości deklarowanych ziemiopłodów do przeprowadzenia sprzedaży komisowéj, co w piérwszych miesiącach roku 1879. nastąpić będzie mogło.

Z instytucyi naszéj, jako Spółki handlowo rolniczéj, wypływa niezaprzeczenie znaczna dla ziemian dogodność, już to przez zasiłek w rozdzielaniu zaliczek wprawdzie z terminem ograniczonym, jednak z uwzględnieniem prolongowania, czyli przedłużenia terminu, jeźli takowego który z Członków naszych zażądał bądź z powodu niekorzystnych cen zboża, lub z krótkiego wymiaru czasu do przysposobienia sprzedać się mającego ziarna.

Rok upłyniony był rzeczywiście w stosunkach handlowych rokiem wyjątkowym, chociaż praca rolników była pod względem zbiorów, doborowéj jakości i obfitéj ilości ziarna wdzięcznie wynagrodzoną; brakowało pilnie pożądanego za granicę eksportu i bez wątpienia zboże nasze zeszłorocznego zbioru znalazłoby było ocenę, jako ziarna doborowego i celującą opinią produkcyi; gdyby konstelacya handlu cen notowanych nie zaprzeczała nam téj prawdziwie do właściwego celu zmierzającéj drogi, bylibyśmy zniewoleni, jak wyżéj powiedziano ograniczyć się na podaży miejscowéj, szukając zręcznéj sposobności osiągnięcia stosunkowo przez pośrednictwo nasze korzystniejszych cen.

Krótki czas, chociaż w epoce niekorzystnéj istnienia Spółki naszéj podaje nam w dalszych celach rozwoju coraz więcéj przekonania o pożyteczności onéj, chwilowo tylko, sądząc obecny zastój handlowy, nie powinien nas odstręczać od usilnych popiérań i licznego łączenia się w Towarzystwo Spółki rolników, mocą którego przejdziemy początkowo wprawdzie drogi trudne, lecz zawsze w przyszłości korzystne i w doświadczenia bogate co do rozpoznania europejskich stosunków handlowych i odkryjemy drogi, któremi przy sprzyjających okolicznościach idąc, bez licznego pod-

handlarzy pośrednictwa sami z korzyścią dla naszych Członków wywiązać się potrafimy.

Do twierdzenia tego daje nam prawo zaufanie, z jakiém nie tylko przystępują kupcy w celu nawiązania interesów, lecz także i Instytucye pieniężne w celu udzielenia zażądanego kredytu; bowiem od czasu tak krótkiego istnienia Spółki naszéj, podały nam trzy ważne Instytucye dłoń pomocną przez udzielenie kredytu, razem do wysokości 30 tysięcy zł.

Piérwszy był tutejszy Bank zaliczkowy z otwarciem rachunku bieżącego do wysokości zł. 10.000 z obopólném oprocentowaniem włożonych i wyjętych kwot po 8 od sta; Galicyjska Kasa Oszczędności przybyła nam tożsamo w pomoc przez eskontowanie weksli kilku Członków naszych także do wysokości zł. 10.000 na 6 $^{1}/_{2}$ od sta; Krakowskie Towarzystwo wzajemnych ubezpieczeń od ognia otworzyło nam kredyt do wysokości zł. 10.000, pomimo trudności, jakie wypływały z formalności statutem wymaganych; uzyskanie kredytu tego zawdzięczamy kilku Obywatelom wpływowym; te ostatnie zł. 10.000 ofiarowało nam Towarzystwo wzajemnych ubezpieczeń od ognia pod warunkami bardzo łagodnemi, bo po 6 od sta i spłacalne w 4 latach; dotąd jednakże nie podnieśliśmy kapitału.

Że do obrotu w przemyśle tak ważnym, jak jest rolniczy, potrzebne są większe zasoby pieniężne, jak te, któremi dotąd rozporządza Spółka nasza, nie ulega wątpliwości i potrzeba ta uczuć się już dała w tym krótkim czasie jéj istnienia przy ogólnéj stagnacyi w handlu zbożowym; przy powtórzeniu się bowiem podobnego zastoju, mając odpowiednie zasoby pieniężne do rozporządzenia, mogłaby Spółka łatwiéj przetrwać czas zły i wyczekiwać ze sprzedażą na ceny korzystniejsze.

Zależeć to będzie wszakże od Szanownych Członków samych, którzy mogą przez podniesienie wysokości udziałów i przez lokacye zbywającéj gotówki, jako wkładek oszczędności lub na rachunek bieżący za oprocentowaniem (na teraz po 7 od sta), przysporzyć Spółce kapitału obrotowego, co i kredyt Spółki w następstwie pomnoży.

Przedkładając Szanownemu Zgromadzeniu zamknięcie rachunków z operacyi sześciomiesięcznéj roku 1878, podajemy do wiadomości Szanownym Członkom ważniejsze uchwały Rady nadzorczéj zapadłe na kilku jéj posiedzeniach:

1. Upoważniono Zarząd do zbudowania odpowiedniego magazynu Spółki blisko torów kolejowych, poczém zarządzone zostanie ściąganie zgłoszonych zapasów zboża, by w razie danym mogło być z pożytkiem zaprowadzone odpowiednie młynkowanie i czyszczenie, tak, sżeby dla produktów tutejszéj okolicy wyrobiony być mógł odpowiedni debiut, poszukiwanie za niemi i wziętość na targach zagranicznych.

2. Zniżono stopę procentową od zaliczek na przyszłość t. j. od 1. stycznia 1879 z 10 na 9 od sta.

3. Obniżono komisowe (prowizyą od kupna i sprzedaży) z 2 na 1 $^{1}/_{2}$ od sta, również 1. stycznia 1879".

„Nie pozostaje nam więcéj, jak tylko jeszcze zaapelować do życzliwości pp. Członków względem Spółki, ażeby bez względu na możliwość odpowiedniéj sprzedaży produktów bezpośrednio kupcom (z pominięciem Spółki), pp. członkowie większe ilości uzyskanego ziarna, a nawet całe swoje zbiory z zasady wyłącznie tylko za pośrednictwem Spółki do sprzedaży przekazywali, tym bowiem sposobem prędzéj dojdziemy do opanowania targu miejscowego i pozyskania korzystniejszych cen, pod którym względem już dotychczasowa krótka działalność Spółki, tworząc poważną konkurencyę i kontrolę targu, wiele przyczyniła się na polepszenie cen pozyskanych przez Członków nawet przy bezpośrednich transakcyach z kupcami, dla tego téż scentralizowanie handlu i targu w jednym ręku, może w przyszłości jeszcze ważniejsze oddać usługi Członkom Spółki, a wtenczas wydana dla Spółki prowizya komisowa — każdemu sowicie się wróci".

Bilanse stowarzyszeń zarobkowych za r. 1878.

Lwów. Towarzystwo I. Związkowej drukarni. Bilans. Stan czynny. Gotówka z dn. 31. grudnia 1878. r. 1.328·60; inwentarz 19.449·32; zapasy papieru, farb, bronzów, masy na walce 923·15; zapasy własnych nakładów (minimalna wartość) 454·29; zapasy wspólnych nakładów (dotychczasowe koszta) 141·—; debitorowie 10.975·05; zaliczka 169·13; awans na budowę pozostały jeszcze 2.000·—. Razem 35.440·54. Stan bierny: Udziały członków (173 po 125 zł.) 21.625·—; fundusz rezerwowy z d. 30. czerwca 1878. r. 726·83; kredytorowie 5.499·59; długi do inwentarza 206·93; długi za papiér 3.381·15; długi za farbę i masę do walców 149·40; należytość introligatorowi 104·22; rezerwa podatkowa 691·12; pozostałość z zysku z 30. czerwca 1878. r. dotychczas niewypłacona wraz z przyrosłym fund. rezer. 1.055·58; czysty zysk za pół roku 2.000·72. Razem 35.440·54.

Lwów. Towarzystwo urzędników. Bilans. Stan czynny. Niespłacone zaliczki 175.571·76; Zapas w gotówce 966·35; Walory 16.100·—. Suma 192.638·11. Stan bierny. Udziały członków 148.573·05; Fundusz rezerwowy 16·100·—; Oprocentowane wkładki 11.631·69; Depozyta 719·09; Niepodniesiona dywidenda 21·06; Fundusz rezerwowy 257·68; Należące odsetki od oprocentowanych wkładek za II półr. 409·33; Należące opłaty stemplowe od udziałów i odsetek od wkładek 21·70; Czysty zysk 14.904·51. Suma 192.638·11. Obrót ogólny: 411.443·16.

Rzeszów. Towarzystwo zaliczkowe i kredytowe, spółka zar. z odp. ograniczoną. Rachunek strat i zysków. Straty. Procenta pobrane na r. 1879: 1.485·54; procenta wypłacone: 8.988·58; koszta zarządu: 2.353·36; zasiłek

funduszu rez. spec. na odpis. wątpl. należ.: 500·—; zysk do rozdziału z r. 1878: 7.027·03; razem: 20.354·51. Zyski. Procenta z przeniesienia z r. 1877: 1.637·62; procenta uzyskane w r. 1878: 18.716·89; razem: 20.354·51. Bilans. Stan czynny. Gotówka w kasie: 6.335·85; weksle eskontowane 152.221·35; rach. bież. 36.563·80; wartość ruchomości: 218·70; koszta sądowe: 264·07; papiery wartościowe 5.996·44; razem: 201.600·21. Stan bierny. Udziały członków: 50.057·30; wkładki oszczędności: 132.921·47; wierzyciele: 3.000·—; fundusz rez.: 6.936·07; dywidenda nie podniesiona: 172·80; procenta pobrane na r. 1879: 1.485·54; Zysk: 7.027·03; razem: 201.600·21. Ogólny ruch kasowy: 1,681.596·98. Liczba członków: 382.

Stanisławów. Spółka handlowo-rolnicza. Rachunek zysków i strat. Zyski. Procenta pobrane 800·03, Procenta zaległe 893·09, Zysk ze sprzedaży 109·30, Procenta od pożyczek zapłacone naprzód 99·—, Czynsz za lokal naprzód zapłacony 64·—, Różne zwroty 16·93. Razem 1.982·35. Straty. Procenta od pożyczek 533·13; Płace i inne 1.230·61; 10% ogólnych kosztów założenia 91·74; Strata na workach 2·40; 10% od obrotu funduszu rezerw. 13·22; Wyrównanie 111·52. Razem 1.982·35. Bilans. Stan czynny. Stan kasy gotówką 857·59; Pożyczki wydane na deklarowane w sprzedaż komisową zboże 24.882·46; Inwentarz biurowy i koszta założenia 826·90; Wartość zapasu worków 308·74; Wartość towarów kolonialnych po cenach faktur 519·32; Odsetki wierzycielom naprzód zapłacone 99·—; Odsetki zaległe od zaliczek udzielonych 656·02; Odsetki zaległe od dokonanych sprzedaży komisowych 237·07; Czynsz za lokal zapłacony naprzód 64·—. Razem 28.451·10. Stan bierny: Udziały 7.535·—; Fundusz rezerwowy 363·22; Rachunek wierzycieli 19.892·73; Rachunek różnych osób 546·63; Kaucya w gotówce 2·—; Czysty zysk pozostały 111·52. Razem 28.451·10. Ogólny ruch kasowy: 211.798·02. Liczba członków 70.

Stanisławów. „Spar- und Credit-Verein“. a) Rachnnek strat i zysków. Zyski: Zysk z r. 1877. 442·50; odsetki z r. 1877. 1522·50; odsetki od weksli za r. 1878. 7728·97; odsetki od aktów notaryalnych 6852·11; prowizye 198·52; druki 63·95. Razem 16.808·55. — Straty: Odsetki od wkładek oszczędności 7136·40; odsetki od funduszu zabezpiecz. 109·16; odsetki od funduszu rezerwowego 131·45; koszta administracyjne 2937·82; zużycie inwentarza 43·—; odpisanie kosztów założenia 150·—; do funduszu rezerwowego dodano 700·—; czysty zysk z r. 1878. 5600 72; Razem 16.808 55.—b) Rachunek Bilansu. Stan czynny: gotówka 8688·74; weksle 72.995·67: akta notaryalne 98.720·—; inwentarz 385·46; koszta założenia 150·—; zaliczki na płace 56·40; różne 2·08; debitorzy 12·50; razem 181.010 85. — Stan bierny: Udziały 45.671·79; fundusz rezerwowy 2996·10; wkładki oszczędności 120.287·66; odsetki za r. 1879. 2055·58; fundusz zabezpieczaj. 2791·23; zysk z r. 1877. 134·60: kredytorowie 85 60; depozyta 887·57; gratyfikacya dłużna 500·—; czysty zysk 5600·72; razem 181·010·85. — Liczba członków: 794.

Strzyżów. Towarzystwo zaliczkowe i kredytowe. Rachunek strat i zysków. Zyski. Odsetki z prowizyą pobrane, wypłacone i czynnie zaległe 3.094·01; nadwyżka w aktywach z r. 1877. 10·—. Razem 3.104·01. Straty. Inwentarz ruchomości (10%) 12·40; odsetki wypłacone 1.814·02; koszta administracyjne 262·08; nadwyżka w aktywach z r. 1877. 3·68; nadwyżka w aktywach, jako zysk z roku 1878. 1.011·83. Razem 3.104·01. Bilans. Stan czynny. Stan kasy w gotówce 291·92; udzielone pożyczki na skrypta i weksle 25.203·—; udzielone pożyczki na zastaw 57·—; inwentarz ruchomości 111·60; odsetki i czynnie zaległe 297·65; zaliczki na koszta prawne 96·40. Razem 26·057·57. Stan bierny. Udziały 5.388; wkładki oszczędności 16.407·74; wierzytelności wekslowe i na skryptu 2.250·—; fundusz rezerwowy 834·—; odsetki przenośne 165·21; nadwyżka w aktywach, jako zysk z r. 1878. 1.011·83. Razem 26.057·57. Ogólny ruch kasowy 211.421·88. Liczba członków 315.

Wydawca i odpowiedzialny redaktor: Dr. Alfred Zgórski. — Z I. Związkowej Drukarni we Lwowie, Hotel Żorża.